

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 241.

V Ljubljani, v soboto 22. oktobra 1887.

Letnik XV.

V Ljubljani, 21. oktobra.

Vsi listi pišejo o sedanjem položaju v državnem zboru. Kakor posnamemo iz zanesljivih poročil iz državnega zbora in merodajnih Dunajskih listov, situacija za večino v državnem zboru ni neugodna.

„N. Fr. Pr.“ piše: „V katerih točkah je vlada izraženim željam obljubila koncesije, o tem še nimamo zanesljivih poročil. Češki klub moral bi že včeraj dobiti sklepe ministerskega posvetovanja, vendar do današnje seje ni bilo še ničesa znanega v državnem zboru o odgovoru ministrov. Mogoče je, da češki klub ni dobil še nobenih poročil, ali pa je obljubil, da ne objavi poročil, dokler se ne snide eksekutivni odbor. Odločilen bode trenotek, ko bo eksekutivni odbor desnice izrazil svoje mnenje o vladnih, doslej še neznanih koncesijah. Do tedaj pa je položaj bolj kritičen, kakor ga opisujejo staro-češki listi, ki se sklicujejo na besede ministerskega predsednika in finančnega ministra v prejšnji budgetni debati. Znamenja kritičnega položaja niso le včerajšnji dogodki v poljskem klubu, ki hoče v hitrici k češkemu in slovenskemu vprašanju o srednjih šolah dostaviti tudi svoje, temveč tudi to, da so bili vodje desnice poklicani k cesarju. Rieger je bil pri cesarji, in kakor poroča „Politik“, tudi grof Hohenwart, da poročata o parlamentarnem položaju.“

„N. Fr. Pr.“ tava po temi in si ne more razjasniti sedanjega položaja. Avdijske pa niso tolikega pomena za sedanjí položaj, kakor se dozdeva „N. Fr. Pr.“ Oficijozna „Presse“ vsaj piše: „Nekateri tukajšnji listi še vedno ugibljejo neverjetne pravljice o notranjem položaju. Eden teh listov pristavlja o dr. Riegra avdijske skrivne naznanila, katerim prideva radovednost vzbujajoče pike in pomišljaje. Te domišljije pa izgubé mnogo svoje mičnosti, ako pomislimo, da vodja češkega kluba vsako leto pričetkom zasedanja prosi avdijske pri cesarji. Po svoji navadi se je dr. Rieger tudi letos oglasil pri vladarji. Da je bil toraj dr. Rieger pri cesarji, ni tolikega pomena, kakor trdijo senzačni listi.“

„Prostovoljno“ vladni „Fremdenblatt“ poroča nastopno: „Eksekutivni odbor imel je že več sej, v katerih so se obravnavale pritožbe češkega kluba proti naredbam naučnega ministra. Čehi so prosili pomoči svojih dosedanjih prijateljev. Nekateri člani odbora so zahtevali, naj se natančno presodijo vladne navedbe, grof Hohenwart in knez Liechtenstein sta pa ostro govorila proti naučnemu ministru. Eksekutivni odbor se je kar čudil, ko je vodja nemških konservativcev prinesel toliko gradiva v podporo Čehom proti ministru. Postopanje kneza Liechtensteina je tembolj čudno, ker je bil dr. Gauč po svoji naredbi kot gost pri knezu. Eksekutivni odbor je sklenil, da Čehi pismeno izročé svoje terjatve ministerskemu predsedniku, kar se je tudi zgodilo. V časnikih je bilo mnogo poročil o čeških zahtevah, ki se v resnici strinjajo z njihovimi izjavami. Čehi želé, da se premeni izpraševalna naredba na pravoslovnem oddelku češkega vseučilišča, vredi obrtni pouk in v bistvenih točkah naučnega ministra naredba o srednjih šolah. Neverjetna pa se nam zdí zahteva, katero so objavili nekateri časniki, da se razdeli bogoslovski oddelk Praškega vseučilišča. S tem bi zanesli narodnostni antagonizem na cerkveno polje.

Ko bo vlada ukrenila o čeških zahtevah, izročila bo svoje sklepe eksekutivnemu odboru, da vedó vsi drugi desniški klubi, do katere meje morejo podpirati Čehe.“

Na drugem mestu pojasnjuje „Fremdenblatt“ sedanjí položaj tako, kakor bi se dvojevala plem. Gauč in dr. Grégr. „Gauč ali Grégr? Eksekutiva ali eksekutivni odbor? Pravica državne uprave ali uprava države po postavah?“ Kar pa se tiče naredb naučnega ministra, edini so Čehi, toraj niso le Mladočehi v boji proti ministru naredbi. Vladni list dalje očita Čehom, da so hrabri proti vladi, a spravljeni pred sovražnikom, namreč pred volilci. „Fremdenblatt“ končá svoj članek: „Za nas je g. dr. pl. Gauč le mož šole in uprave, in desnica ga mora presojeti po njegovih pedagoških namenih.“

Politika ne smé uničiti nauka. Tudi Čehi in desnica bodo konečno to spoznali. Bojujejo naj se z ministrom na polji naučnih načel, in tñ morejo od njega dobiti koncesij, ki se strinjajo z njegovimi načeli.“ — Toraj se vendar lahko kaj doseže? Zapomnimo si to!

Čehi in Nemci.

(Dalje.)

Sprava med Čehi in Nemci bila bi že davno dognana, ko bi Nemci imeli tako vplivnega moža, kakor je dr. Rieger pri svojih rojakih. Nekak pričetek sprave je „nemška gospodarska stranka“, ki pa se ne more razvijati zaradi nemškonarodnega terorizma. Vendar je led prebit, in državni poslanec Heinrich je izvoljen na podlagi tega spravljivega programa. S časom bodo spoznali tudi zmernejši Nemci, osobito velikoposestniki in tovarnarji, da se je treba upreti nemškemu, protiavtstrijskemu nacionalizmu in vedno rastočemu socijalizmu.

Voditelji obeh strank morajo se sporazumeti o glavnih točkah, in te so: Enakopravnost obeh narodnosti v šoli, uradu in javnem življenji, deželna avtonomija na ustavni podlagi, jednota avstrijske države in njena veljava kot velesila. Vsak pravi rodoljub more priporočati spravo na tej podlagi. Vlada pa mora od svoje strani podpirati in pospeševati, da, vzbujati take namere in težnje. Političen program grofa Taaffeja, kakor ga je razvil 1879. in 1885. leta slóve ob kratkem: „Varovati jednoto in veljavo države ter vsem deželam in narodom pospeševati duševne in gospodarske koristi.“

Ta zvezda-vodnica naj vodi avstrijsko notranjo politiko, in noben narod se ne bo mogel pritoževati o hegemoniji družega. V Avstriji ni noben narod „privilegovan“, ali vsaj biti ne smé.

Dr. Rieger prav pravi: „V vsaki družbi dobi vodstvo v roke najsposobnejši in tisti, ki se hoče

LISTEK.

„Sviftijada“.

Tretji spev.

Vae victis!

Gospod vrednik, pritecite mi na pomoč! Zdaj sem jo pa skupil. Prav se mi godi. Čemu se pa mešam, jaz pelinovec, med ose in sršeno, ki le medice srebljejo in neusmiljeno opikajo tovariša, ki ne diši po medu. Ko bi jaz vsaj poznal tistega „Narodovega“ „esoveca“, ki me je tako junaško pomahal in mi dal „trojko“ v dovtiposlovji!

Tožil bi ga na pečat. Uverjen sem, da bi bil on tudi obsojen. Slovenci bi se brez dvoma okoristili z njegovo kaznijo. Naš dovtipni podlistkar bi se namreč lahko popolnoma poučil v tem „prostem“ časi iz nemškega „Scherrerja“, da bolehamo Slovenci na slabem dovtipu, saj je njemu „nemška kritika“, a ne „slovanska literatura“ sodnik o jugoslovanski karakteristiki.

Ker g. „s“ posebno čísla nemško kritiko, vendar mu moram sporočiti, da vsaj isti članek, v katerem Kronos požira svoje otroke, ni ravno brez dovtipa,

ker ga razglašajo celó velikani nemštva „ad verbum“, o njegovih nedeljskih tropinjah pa prav nič ne črhnejo. Gospod „s“, to je zopet nemška nehvaležnost za preveliko Tvoje číslanje njihove sodbe, ali ne?

Jaz pa si upam trditi tudi proti Scherru in vpričo svojega kolege „pod črto“, da nismo tako ubogi na dovtipu. — Kakor redno izpričuje nedeljski list „Naroda“, imamo za nedeljske žganjce vedno nekoliko „esovih“ tropinj. Ko bi bil nakopičen „esov“ dovtip v vsakem „Narodovem“ podlistku, preobjeli bi se prehitro naročniki, in kroničen želodčen katar bi jih uničeval.

O prirojenem nam národnem dovtipu spričuje tudi, kakor trdi kolega „s“, odgovor Kranjca v raji. Ko ga namreč Bog vpraša: „Kranjec kje si?“, odgovori mu: „Pri moj duš, tñ-le sem!“ Tako je pisal g. „s“ v zadnjem „Narodovem“ nedeljskem pismu.

„Primojdušijada“ slovenska je baje prvi dokaz, trdi „s“, pravega prirojenega dovtipa. Obiskovalci nekdanjega Pichlerjevega hrama bili so po tej novi teoriji pravi pravcati dovtiparji slovenski, je-li gosp. „s“? Škoda, da so zatvorili to vseučilišče narodnega dovtipa. Johannes „Scherrer“, ali čuješ, koliko krivico si nam storil s svojo sodbo?

Žal, da sem se prepričal že v drugo, da sem se v resnici prenačil z naslovom svojih „listkov“.

„Primojdušijada“, to bi bil naslov, ki bi me rešil „kihanja“ „esovih“ možganov.

Dovtipa toraj ne primanjkuje Slovincem, pač pa kurjih dohtarjev, ki bi drli pike utihnelim slovenskim listkarjem, tako sodi sebi nasproti moj kolega „s“.

Spectabilis oglasi se zopet, ko dozori Tvoja pika na jeziku, ali pa pošlji v Ljubljano po recept k gosp. „esu“!

Moj kolega se tudi izpodtika nad teškim porodom mojega prvega speva. Prav ima! Pet let — mnogo let, a vendar premalo za imenitno delo, kakeršno zahteva „esovec“. Tolaži pa me misel, da je slavni Evripid v treh dneh spisal le tri verze, kako bi si upal jaz brez dolgih in ostrih pil med listkarje „pravega“ dovtipa?

„Nonnum prematur in annum“, trdi Horacij, ki je imel baje tudi nekaj dovtipne žile!

Ko bi bil čakal še štiri leta, izučil bi se bil lahko popolno v šoli „esovih“ dovtipov in ne podlégal bi bil že v prvem naskoku njegovi gorjači.

Tudi zvesta Penelopa ne ugaja mojemu kolegi. Jaz mislim, da mu je ona premalo „pikantna“. Gorenjska Mina ali pa „Špeva“ ste pač bolj zanimivi, ko v zimskih večerih s zavihanimi rokavi in belimi predpasniki „ribate kisle repo“. Ne-li, kolega

ozirati na posebnosti in potrebe družih“. Kdor toraj ovira v omiki in napredku kateri-koli narod v Avstriji, ta škoduje ob enem državni skupnosti. V tem oziru še vedno veljajo krilate besede: „Landgraf werde hart!“ Avstrija ni narodnostna država v tem pomenu, kakor n. pr. Italija, Francija ali Nemčija, temveč je zgodovinsko-politično delo, ki sloni na dveh stebrih: na dinastiji in skupnih interesih mnogojezičnih narodov. Ako odvzameš jeden teh temeljnih kamnov, razpade ti vse poslopje v razvaline.

Jasna je toraj naloga vlade in prijateljev Avstrije. Ovirati je treba v njihovem poslu vse one moče, ki izpodkopujejo jedrno in veljavo države ter nalašč netijo prepir med narodi. Tej nalogi pa nasprotujeta skrajni nacionalizem in pretirani centralizem, s katerim hočejo nemški liberalci in vladodeljna birokracija zatreti opravdano zgodovinsko-politično življenje posameznih dežel.

Da bo Avstrija premagovala vse politične viharje, treba je sprave med vsemi življi, ki vzdržujejo državo. In v prvi vrsti sta gotovo češki in nemški narod, ki morata končati dolgotrajni brezplodni boj. Zgodovina češke in moravske dežele jasno dokazuje, da se je še vedno ponesrečilo zatiranje te ali druge narodnosti in sicer na škodo zatiralca. Kedar pa sta se sporazumela oba naroda, razvijala in prospevala je tudi materialna in duševna kultura. Nemogoče je, da bi Nemec zatrl in uničil Čeha, nemogoče tudi nasprotno. Gotovo pa je, da trpi škodo Čehi in Nemci vsled vednih prepirrov. In kdo ima dobiček od tega? Kričači in huj-skači, izdajice in socijalisti. Ti živé ob stroških naroda. Spomnili naj bi se besed, ktere je že l. 1847. govoril češki narodnjak, dr. J. Wenzig, o „Tevtu in Slavi“. Češka in moravska dežela ste dovolj rodovitni, da tukaj zeleni nemški hrast, poleg njega cveté slovanska lipa.

Slovanskega čutila avstrijskih Slovanov zatreti ne more nobena moč, zato je prazno in nevarno delo, ta čutila gasiti s smodnikom. — Kdor je miroval na tem pepelu narodnega ognja in sanjaril o enem, namreč nemškem jeziku v Avstriji, ta se vé ni razumel narodnega probujenja. Kdor je mislil, da bo v Avstriji se ohranil jeden sam jezik, ta je kozmopolit v najožjem pomenu besede. Slovan, Italijan in Madjar nikoli ne bo postal Nemec, nasprotno se Nemec nikoli ne bo čutil Slovana, v Avstriji pa imajo svoje zavetje. Stoletja surove nadsile so minula, le duševno orožje more premagati narod. Čehi so ohranili v viharjih časih svojo narodnost. In česa se bojé Nemci?

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. oktobra.

Notranje dežele.

Ker je skoraj nemogoče, da bi se v tako kratkem času, ki še preostaja, sklenila **trgovinska pogodba** z Nemčijo in Italijo in da bi jo potrdile

„s“; Mina in Špeva, to bi bila drugačna družčina, kakor dolgočasna Penelopa, ki „ljubezen“ para?

Ko bi smel govoriti pravo kolegijalno besedo z „esom“ in bi bil takov strokovnjak v dovtipu in kritik, kakor je on, svetoval bi mu, da ustanovi še to jesen v Ljubljani strokovno šolo za nadepolne slovenske dovtiparje. Strokovne šole so sedaj na dnevnem redu. G. naučni minister, najboljši naš zaveznik, namerava ustanoviti strokovne šole. Oveseli se brez dvoma mojega sveta. Obljubim pa že danes, kolega „s“, da hčem biti ponižen učenec Tvoje Muze. Mogoče je, da postanem po Tvoji „privilegovani“ metodi iz sedanjega „dritarja“ morda „cunebstar“, kakor so bili nekdanj nekteri v Ljubljanskih šolah, ko so bili navadni še brezovi dovtipi.

Na vsak način se vidiva še in sprijazniva, dragi kolega „s“, pod črto, morda prej ko v petih letih. Ako pa se naredi tudi Tebi, dragi „s“, prej pika na jeziku, kakor se je mnogim slovenskim dovtiparjem, in so zastonj vsa kurja zdravila, naročim v Tvoj spomin nekje na Starem trgu elegijo brez apostrofa. Za zdaj pa, dokler ne čutiš še „pike“, na zdravje in svidenje — pod črto!

Sviftijanec.

obestranske zakonodajske korporacije, predložila bo v kratkem državnemu zboru vlada načrt, po katerem bi bila pooblašena, skleniti z obema državama za prvo polovico prihodnjega leta začasno trgovinsko pogodbo.

V seji **poljskega** kluba dné 19. t. m. razjasnil je Czerkavski, da je Gališka zelo slabo preskrbljena s srednjimi šolami. Opravičeno sme zahtevati poljski klub od vlade, da se ustanové gimnazije v Podgorici, Bohniji, Tržiči, Krakovem in Lvovu.

Vnanje države.

Črnogorska vlada je v veliki zadregi zaradi revščine mnogih prebivalcev, med njimi tudi onih, ki niso bili sprejeti v Srbijo. Več ko tisoč Črnogorcev ne bo imelo čez zimo kaj jesti, vladna blagajnica je prazna in inozemsko posojilo, za ktero se poteza ministerstvo, tudi še ni dovoljeno. Najbrže nakupila bo vlada v Trstu in Odesi turšice in žita na upanje, ker drugače ne more pomagati lačnim svojim podložnikom.

Vest, da pripravljajo ob **srbski** meji bolgarski izseljenci vstajo, ni se obistinila. Bolgarska žandarmerija je zadnji čas zasledovala roparsk roj, ki se jej je pa umaknil na srbska tla. Zaradi teh lopovov bilo je tamošnje prebivalstvo vznemirjeno, kar se je napačno tolmačilo. Srbska vlada ukrenila je vse potrebno, da ulovi roparje. — Kralj povrnil se bo v Belgrad jutri ali v ponedeljek.

Bolgarska vlada mora biti polna zaupanja v sé, kajti vojni minister je ukazal, da se odpustijo vsi vojaki-rezervniki. — Stojlov se bo neki odpovedal službi, ker ga hoče voliti sobranje predsednikom.

Rusija znižati hoče uvožno carino pri angleškem blagu za dvajset odstotkov in pri francoskem blagu za deset odstotkov. Naredba ta obrača se v prvi vrsti proti Nemčiji, ki ravno sedaj izdeluje zakon za povišanje carine ruskega žita. Nemški listi se grozno hujujejo zaradi tega nad Rusijo, pri tem pa ne pomislijo, da Nemčija ne postopa nič boljše proti svojem uitočnemu sosedu. — „Berliner Tageblatt“ dobil je poročilo iz Petrograda, da je car neki takoj brzojavno prašal velikega kneza Nikolaja v zadevi znane napitnice, in da mu je ta odgovoril, da ni govoril v „Figaru“ objavljenih besed.

O sestanku **nemškega** in **ruskega** vladarja piše danski „National Tidende“ v svojem članku „Povratek carjev“: Tri pota so, po katerih bi car lahko potoval v Petrograd. Čez Švedijo in Finsko ali po Vzhodnem morji je vožnja zelo neprijetna. Preostaja še pot skozi Nemčijo. V tem slučaju bila bi pa ojstra demonstracija pri današnjih odnošajih, ko bi ne prišel car obiskat cesarja Viljema v Berlin.

V dan otvorjenja **francoske** kamore prečitala bo desnica izjavo svojo, da ne bo sistematično pobijala niti sedanje, niti druge vlade, ki je nasprotna radikalcem, in da se ne bo nikdar združila s skrajno levico. Napovedala pa bo ljut boj vsakemu ministertvu, ki bo sklepalo pogodbe z radikaleci. — Republikanci departementa Indre-et-Loire sklicali so za prihodnji terek shod v Tours, h kteremu so povabili tudi Wilsona in zastopnike Pariških listov. Wilson se je zahvalil prirednikom shodovim, da so mu s tem dali priložnost oprati se javno vseh očitanih.

Gladstone govoril je dné 20. t. m. v Derbyji na **Angleškem** ter med drugim tudi naglašal sledeče: Razpor med anglečansko in katoliško vero bi takoj ponehal, ko bi bila veljavna zemljiščna postava. Priznavam sicer, da je bila politika narodnjakov l. 1881. plenjenje in uboj, toda od takrat so postali veliko zmernejši in ni ga vzroka, zakaj ne bi se združili narodnjaci z liberalci. — Besedam njegovim v Nottinghamu, o katerih smo poročali že véteraj, dostaviti nam je še nastopno: Ko je načrtal v glavnih potezah vspeled liberalne stranke o irskem vprašanji, naglašal je, da njegovi osebni nazori nikakor ne zavirajo pravilnega vravnjanja te zadeve. Ničesa ne bo storil zoper enotnost države in zanemarjal ne bo nikakoršnih zahtev manjine. Govor svoj sklenil je z vročo prošnjo do irskega naroda, naj se nikar ne dá zapeljati k hudodelstvu.

Kako žalostne so še vedno razmere v **Turčiji** gledé osobne varnosti, kaže nam vest, ki je došla „Pol. Corr.“ iz Skadra: Dva tukajšnjemu pontifikalnemu kolegiju pripadajoča duhovnika napali so zunaj mesta brez vsega povoda mohamedanski pastirji s puškami. Eden izmed njiju, o. Germaro Pastore, zgrudil se je takoj mrtev na tla, drugi imenom oče Luigi Suechini pa je komaj ušel smrti nujnim begom. Katoliško prebivalstvo Skadrsko prineslo je truplo umorjenega duhovnika v mesto. Generalni avstrijski konzulat storil je takoj odločne korake pri generalnem turškem poveljniku Tahiru paši, da se zadeva nagloma preišče in ostro kaznujejo lopovi.

Danski državni zbor prestavljen je z odprtmi kraljevim pismom na dan 5. decembra. — Dné 20. t. m. objavila se je začasna postava, ki pooblašuje za prvo polovico prihodnjega leta vlado, da sme pobirati dosedanje davke in poravnati potrebne izdaje.

Izvirni dopisi.

Iz Ljutomerskih goric, 19. oktobra. (Trgatev.) V „Slovenci“ štev. 230 je bila priobčena pač pre-naglena notica, da bi bili tukaj že 9. oktobra začeli brati; kajti do začetka tega tedna še menda ni nihče bral, te dni pa so tudi le posamezni začeli brati, in sicer najbolj zaradi tega, ker se noče lepo vreme narediti. Ko bi nastopili solnčni dnevi, čakal bi še marsikdo dlje s trgatvijo, ker je grozdje lepo zdravo in bi lahko po solnci dobilo še mnogo slaje. Pri tem mrzlem in meglenem vremenu, kakor je te dni, pa bode jih mnogo začelo jutri, to je 20. t. m. trgati; skoraj vsi pa bodo se prihodnji teden tega dela lotili.

Kakor sem Vam bil že enkrat sporočil, smemo vkljub vremenskim nezgodam še zadovoljni biti z letošnjo trgatvijo, kajti grozdje se je jako popravilo, in od množine, kar se ga je bilo naleglo, ga je itak še mnogo ostalo. V obče se letos ne bode manj vina pridelalo, kakor lani, samo da ne bo tako dobro, pa tudi ne tako drago. Pošteno spravljeno blago pa itak utegne prekositi 1884. letnik, sem-tertje tudi doseči letnik 1885. Samo to bi še želeli, da bi nas ob časi trgatve dež ne motil, in česar se nekteri bojé, da ne bi bilo še ta mesec snega.

Vinskim kupcem, ki imajo lastne stare posode za vino, bilo bi svetovati, da bi prišli s posodo mošt kupovat, ker posoda je že tukaj silno draga in nihče rad ne proda mošta s posodo vred. Zlasti pri manjših posestnikih bi dobili mošt dosti ceneje, ko bi ga kupovali brez posode ali ko bi mogli dati les nazaj. Tukaj ima namreč že malo kdo take hraste, da bi se dale iz njih doge delati, in sodarji morajo večidel na Ogersko po les hoditi; ondi pa je les že tudi dražji, kakor je bil svoje dni. Navadno se zdaj z lesom vred mošt prodaja na dražbah cerkvenega in občinskega mošta; sicer pa le tedaj, ako drugače ni mogoče.

Potem bi še bilo kupcem svetovati, da bi se z moštom kmalu oskrbeli, predno začne vreti, ker zdaj ga je še lahko voziti, pozneje, ko že vré, pa je pri vožnji z moštom velika nadloga in ga gré vedno precéj v zgubo, če voznik še tako nanj pazi.

Domače novice.

(Prestop k katoliški veri.) C. kr. podpolkovnika g. Adolfa B e e r a, poveljnika topničarskega polka v Ljubljani, gospodičini hčeri Ri sa in Zo f i j a, rojeni na Dunaji, izstopili ste, kakor čujemo, iz izraelitske vere in postali katoličanki; oglasili se bode te osobno v ta namen pri prečast. g. župniku Trnovskem v Ljubljani.

(Dopolnilna volitev) v deželni zbor za volilni okraj Kočevje-Ribnica razpisana je na 22. dan novembra t. l.

(Petindvajsetletnica čitalnice Ljubljanske) se bode, kakor smo že omenili, praznovala jutri zvečer; začetek je ob ½8. uri. Vstop je tudi nečlanom dovoljen proti vstopnini 1 gld., a neznane treba je po pravilih predstaviti jednemu čitalničnih odbornikov.

(Mestna občina Ljubljanska) šteje letos 1191 hiš, od katerih se plačuje državnega davka z deželnimi dokladi vred 233.687 gold. 63 kr. Obrtnikov, trgovcev in sploh obrtnino plačujočih je 1586, dohodnino pa plačuje 1238 davkoplačevalcev.

(Trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani) predložilo je 79 tvrdk (firm) prošnjo: 1. naj se obrne do visokega c. kr. trgovinskega ministerstva in do slavnega c. kr. glavnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic s prošnjo, da se zgradi namesto novega državnega kolodvora v Ljubljani nov državni kolodvor v Šiški in naj se tej postaji dovolijo od Trsta in do Trsta tarifi državnih železnic, in 2. slavnega zbornica naj se pri visokem c. kr. trgovinskem ministertvu, kakor tudi pri slavnem c. kr. glavnem ravnateljstvu neposredno in po svojem zastopniku v železniškem svetu, eventuvalno tudi pri gospodih poslancih v državnem zboru z nova pritoži, da se odstranijo tarifne nejednakosti, ktere so na škodo trgovini in obrtnosti, kakor tudi kmetijstvu in gozdarstvu na Kranjskem, osobito pa prvima v Ljubljani. — Zbornično predsedništvo se je z ozirom na to, da je večina gospodov zborničnih svetnikov pritrdila tej vlogi, že obrnilo do

visokega c. kr. trgovskega ministerstva in do slavnega c. kr. glavnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic in priporočilo v posebnih vlogah omenjeno prošnjo. Obrnilo se je tudi do člana državnega železniškega sveta g. K. Luckmanna s prošnjo, da se v prihodnji zborbi državnega železniškega sveta potegne za koristi prometa, trgovine in obrta, poljedelstva in gozdarstva. Ker še toraj ni sklepa zborničnega, predlagal je odsek, da pritrdi temu, kar je ukrenilo zbornično predsedništvo. Ta predlog je bil tudi jednoglasno sprejet.

(V včerajšnji seji trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani) se je poročalo, da se je poseben odsek iz zastopnikov deželnega odbora, Ljubljanskega mestnega odbora in trgovinske in obrtne zbornice dogovoril, po koliko naj bi ti posamezni zastopi dajali za ustanovitev in vzdrževanje strokovne šole za lesno obrtnost, to je za mizarstvo, hišne oprave, rezljanje, strugarstvo in pletenje košaric s sedežem v Ljubljani. Deželni odbor je že sklenil in mestni odbor bo to storil v prihodnji seji. V zmislu navsota omenjenega posebnega odseka sprejela je trgovinska in obrtna zbornica predlog, vsako leto postaviti v proračun za tekoče stroške, kateri bodo iznašali primeroma 1000 gold., dajati 200 gold. in za ustanove za leto 1888 300 gold. Ker bo toraj do konca tega meseca vse gotovo, kar je tirjalo visoko ministerstvo, ni dvojiti, da bi se ta šola ne mogla odpreti že pomladi prihodnjega leta.

(Tatvina.) Trgovec Josip Fatur naznanil je pri mestni policiji, da so vlomili neznan tatovi v njegovo poleg protestantskega pokopališča stoječo lopo, ter da so mu ukradli: Jeden železen motavnik vreden 35 gold., dve žagi vredni 10 gold., in jedno verigo vredno 7 gold. Sumničita se dva delavea, koja zasleduje redarstvo.

(Povozil je) Janez Porovne iz Dolenjega Bernika, poskuša po Poljanski cesti novo kupljenega konja, ali dobro vozi, poleg ceste sedečega berača Jakoba Borštnarja ter ga težko ranil; vendar pa je upanje, da bo kmalu okreval.

(Pregovori, prilike in reki.) Nabral jih Franc Kocbek. Izdal in založil Anton Trstenjak. Natisnila Klein & Kovač. V Ljubljani 1887. Mali 8°. Strani 95. Cena 50 kr., s poštnino vred 55 kr. Maloktere zbirke narodnega blaga smo bili toliko veseli, kakor te le, ki je nedavno prišla na svetlo. Da ne govorim o njej obširneje, ker vemo, da vsakdo zna ceniti narodno blago, moramo kratko priznati, da je rečena prva zbirka pregovorov v Sloveniji v vsakem obziru uzorno vrejena. Kdor prečita zbirko, uveri se takoj, da je iz nje izpuščeno vse, kar bi moglo žaliti recimo moralnost, da toraj ni v zbirki nič nespodobnega, na kar človek čisto naleti v narodnem blagu. V tem obziru si toraj ne moremo želeči večje strogosti. V jezikoslovnem obziru pa je tudi vse dovršeno, tako, da smemo zbirko pripročati vsakemu radi lepe tvarine in radi lepega, čistega jezika. Ker smo uverjeni, da takih zbirek ni treba še posebej priporočati in povdarjati njihovo važnost, zato naj le še pristavimo, da se naročuje in dobiva za zgornjo ceno pri založniku z naslovom: Anton Trstenjak, pisatelj v Ljubljani.

(Župnija na Golem) je preteklo nedeljo praznovala stoletnico, od kar se je izločila od matere fare na Igu. Slovesnostni govor in sv. mašo je prevzel alogizjeviški vodja preč. gosp. prof. Tomo Zupan. Nekaj posebnega ob tej priliki je bil sneg, ki je začel naletovati na Golem soboto v noči in potem ni prenehal vso nedeljo. Ljudje kaj tacega o tem času ne pomnijo. Celebrant si bo pa — kakor je zatrjeval — tudi ohranil v spominji, da so lahek njegov voz in njega do Golega navkreber vozili tri konji ob nadzorstvu dveh voznikov. Na Golem samem je zapadel sneg črevelj visoko vse ostale pozne poljske pridelke in večinoma tudi še ajdo. Sedaj nastalo prelepo vreme bo pa morda utolažilo ob tem prebranem snegu močno prestrašene Goljane.

(Velikanskega medveda) je ustrelil v sredo, 19. t. m. ob dveh popoldne knez Hugon Windisch-Grätz na Lomu v Javorniku.

(Lakote umreti) hotela je neka kmetica blizu Ormoža, ki se z možem ni mogla razumeti. V ta namen skrila se je pod streho na odru v seno, kjer so jo čez pet dni vso izstradano našli in k njenim starišem odpeljali.

(Gimnazijalec) sedmega razreda v Gradei hotel se je v četrtek v šoli na stopnjicah z revolverjem ustreliti, pa se je le nekoliko po prsni opraskal. Vzrok je menda slab napredek. Odvedli so ga domu k starišem.

(Mrtvo našli) so dne 15. t. m. v Krčevini pri Ptuj kmetico Katro Nemeec v luži vtopljenjo. Na telesu opazili so znamenja silovite smrti; preiskava se je pričela.

(Premeščen) je notar g. Martin Kocbek iz Kostanjevice v Marenberg na Štajarsko.

(Plin strupen!) V Beljaku počila je ponoči od nedelje na ponedeljek plinova cev v zemlji na cerkvenem trgu. Plin razširjal se je po zemlji in je prodril tudi v trafiko pri Rainerju, kjer je ondi spečo Kristino Gruber zadušil. Tudi v farovž se jim je vtihotopil in je hotel zavratno umoriti gg. dekana in kaplana. Na veliko srečo sta se oba zopet zavedla.

(Društvu c. kr. uradnikov) za zboljšanje vdovskih in sirotinskih preskrbnin, oziroma pokojnin, je minister Taaffe odgovoril, da bi namreč uradniki nekaj od svojih plač za ta namen puščali, nekaj pa bi dedala vlada iz državnih blagajnic. Zato bodo začeli sedaj med cesarskimi uradniki podpise nabirati, ali so zadovoljni s tem načinom ali ne.

Razne reči.

— Zvit odvetnik. Eden najgrših generalov unijonske vojne med meščansko vojsko bil je Ben Butler, divjega, osepničastega in ostrega obraza ter škilastega, nesramnega pogleda. Toda mož je bil duhovit in bistroumen. Predno je postal general, bil je najboljši odvetnik pri sodišči v Massachusettsi. Zadnji pot pred vojsko zagovarjal je nekega tožnika v veliki pravdi zaradi odškodnine. Zatožene železnične družbe ravnatelj imeli so tri odvetnike, med njimi glasovitega pravnika imenom Rufusa Choateja. Ben Butler sedel je med obravnavo popolnoma mirno pri mizici, le semtertje si je kaj malega zaznamoval na papirji. Vendar pa je kmalu dobil priliko pokazati svojo hladnokrvno bistroumnost. Neka priča je dobila vprašanje, njujin odgovor pa je bil brz ko ne škodljiv za Butlerjevega klijenta. Rufus Choate je pokašljaj, da bi opozoril porotnike na to izjavo. „Stojte“, zavpije naenkrat Butler. „Kaj je?“ praša predsednik. „Mojemu kolegi ni dobro“, pravi Butler, „blagovolite, gospod predsednik, pretrgati obravnavo za nekoliko časa!“ — Sicer se je pokazalo, da so vsi trije nasprotni odvetniki čili in zdravi, Butler pa je dosegel svoj namen, da so porotniki prezrli slabo izpovedbo omenjene priče. Slednjič ga je predsednik pozval, naj zagovarja svojega klijenta. Butler začel je hvaliti nasprotno odvetnike, najnevarnejšega Choateja pa povzdigovati v deveta nebesa. Konec njegovega govora glasil se je sledeče: „Da, gospodje porotniki, to je mož, ki dobi vsled svoje zgovornosti vsako še tako krivično pravdo. Govorniška nadarjenost njegova je toliko čudovita, da očara vsacega poslušalca. Očaral bo tudi vas, da boste morali reči: Črno je belo in belo je črno. Vi, gospodje porotniki, morda mislite, da zgovornost njegova ne premore ničesa pri vas. Jaz pa trdim iz skušnje, da se ne boste mogli ustavljati njegovi besedi. Bomo že videli!“ — Choate skušal je sicer potem zelo razdražen vsled te satire vtis Butlerjevega govora izbrisati, porotnikom pa je le vedno šumelo po ušesih: „Bomo že videli!“ Hoteli so pokazati, da so možaki, vsaka beseda Choatejeva je bila bob ob steno. — Butler je zmagal.

— Učenjaška kritika in prozajična istinitost. Leta 1835 umrl ravnatelj Böttiger iz Weimara pečal se je v svoji starosti mnogo z gledališkimi kritikami. Neeega dne bil je v Hamburškem gledališču, kjer je igral slavn gledališki ravnatelj Friderik Ljudevit Schröder (1744—1816) glavno vlogo kralja Leara v Shakespeare-ovi tragediji istega naslova. Schröderjeva igra ga je popolnoma razvnela ter je ni mogel dosti prehaliti. Posebno mu je bila všeč pavza koncem predstave, kjer se Lear zbira, da prekolne svoje nevhvaležne hčere. Böttiger je rekel, da je ta prestanek zelo priležen dejanju igre, ker zaznamuje utrujenje duha in potrebo, da se kralj ukrepi k groznemu prokletstvu svojih otrok. Umetnik pa, ki je čul te njegove besede, nasmehljaj se je ter rekel: „Ne bodite hudi, gospod profesor, povedati Vam čem, kaj je povzročilo ono „umetno pavzo“. V tistem hipu, ko je navstal omenjeni prestanek, zvrnila se je za kulisami lojeva sveča, in ker je začelo že platno goreti, zaklical sem nadzorniku, ki je poleg sveče mirno stal in ni ničesa zapazil: „Osel, kaj ne vidiš, da se je zvrnila sveča?“

Telegrami.

Dunaj, 21. oktobra. Nj. Veličanstvo cesar sprejel je danes v zasebni avdijenci afriškega potnika dr. Holuba in njegovo soprogo. Nj. Veličanstvo čestitalo je dr. Holubu, da se je srečno povrnil, izrazilo svoje občudovanje gospej Holubovi ter povpraševalo po šegah in običajih Mašukulumbov in Matovkov.

Konečno se je zahvalil dr. Holub cesarju za podporo pri pripravi ekspedicije.

Budimpešta, 22. oktobra. Državnim poslancem predložil je Tisza proračun za leto 1888, kateri izkazuje vračunski skupne izdaje primanjkljaj v znesku 18.395.121 gold., toraj za 3.629.673 gl. manj od prejšnjega leta.

Sofija, 22. oktobra. „Reuterjevo“ izvestje: Uradne vesti konstatujejo, da je na srbski meji več bolgarskih izseljencev. Bolgarska vlada še ni dobila odgovora na svojo prošnjo, naj Srbija na podlagi med obema državama sklenjene konvencije prepodi od meje izseljence.

Umrli so:

20. oktobra. Marijana Cegnar, uradnega sluge vdova, 64 let, Križevniške ulice št. 9, srčna hiba.

Vremensko sporočilo.

Dati	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.		741.14	+ 4.4	sl. svzh.	oblačno	0.00
21. 3. u. pop.		740.10	+ 11.4	sl. vsh.	del. jasno	
9. u. zveč.		741.46	+ 5.6	sl. zap.	sk. jasno	

Čez dan skoraj oblačno, malo solnca; proti solnčnem zapadu jasno, zvečer zarija in nekaj vetra ter zelo hladno. Srednja temperatura 7.8° C. za 2.0° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafirane poročila.)

22. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 35 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 49 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	111 „ 85 „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 20 „
Akije avstr.-ogerske banke	883 „ — „
Kreditne akije	281 „ 90 „
London	125 „ 30 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 92 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 45 „

Sodrug

(kompagnon)

(1)

s premoženjem 2000 gold. išče se za razširjenje neke male a solidne tovarne. Dotičnik bi tudi lahko osebno sodeloval pri podjetji. — Več o tem izve se pri vredništvu tega lista.

Resnici čast!

Dokler ne poidejo, oddajamo od danes naprej zelo velike, debele, široke, nerazrušljive

konjske plahte,

Nepovolno blago
vzamenno brezugovora

nazaj in povrnemo
denar.

100 cm. dolge, 130 cm. široke po gl. 1.50 komad, iste posebno fine gl. 1.75, Zeltodlake vozne plahte s 6 raznobojnimi črtami in bordurami, 190 cm. dolge, 135 cm. široke gl. 2.80, 195 cm. dolge, 155 cm. široke, dvojno močne in debele, najlajneje gl. 3.25 komad.

Pošilja se proti povzetji.

(2) Naslov: „Waarenhaus zur Monarchie“, Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse 9 L. Z.

Vsakovrstne puške

izdelujem na obroke za močne Dombrovski-Heissig patrone, kaliber 14.9 mm. in 11.2 mm. za veliko divjačino (Hochwild); puške imajo samoskočna kukala moje iznajdbe. Prevzamem tudi vsakovrstna popravila in predelovanja starih pušk v zadovke. Ker so moje puške preskušene, morem vsacega večšaka zadovoljiti z njimi. Zato se priporočam na naročbo

Anton Sodia,

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

Odlikovan s premijo in c. kr. privilegijem.

Cenike pošiljam brezplačno.

